

ใบความรู้ที่ 1.3 เรื่อง ข่าวปลอม
หน่วยที่ 1 การรู้ดิจิทัล แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ข่าวปลอม
รายวิชา เทคโนโลยี รหัส ว23103 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข่าวปลอมและผลกระทบ

ข่าวปลอม (Fake News)

เป็นรูปแบบหนึ่งของการก่อกวนซึ่งลวงจะนำเสนอเรื่องราวที่เป็นเท็จมีวัตถุประสงค์แอบแฝงที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อขายสินค้า ทำให้เกิดความเข้าใจผิด สร้างความสับสนให้แก่ผู้รับข้อมูล ข่าวลวงอาจแพร่ผ่านอีเมล หรือเครือข่ายทางสังคม โดยจะส่งผลให้เกิดความเสียหายทั้งส่วนบุคคล ทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ฯลฯ

ลักษณะของข่าวลวง เช่น

- สร้างเรื่องราวเพื่อให้เป็นจุดสนใจของสังคม
- สร้างความหวาดกลัว
- กระตุ้นความโลภ
- สร้างความเกลียดชัง
- ส่งต่อกันมาผ่านเครือข่ายทางสังคม
- ไม่ระบุแหล่งที่มา
- ขยายความต่อจากอคติของคนทั่วไปที่มีอยู่ก่อนแล้ว เพื่อหวังให้ตนเองได้รับผลประโยชน์ หรือให้เพื่อโจมตีคู่แข่ง

อ้างอิงข้อมูลจาก :: สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวอย่างที่ 1

ตามที่ได้มีข่าวปรากฏในสื่อออนไลน์ต่างๆ ในประเด็นเรื่อง สูตรน้ำผักผลไม้ต้านมะเร็ง ทางศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดย โรงพยาบาลจุฬารัตน์ พบว่าข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลเท็จ

จากกรณีที่มีการแชร์สูตรน้ำผักผลไม้ต้านมะเร็ง และมีการอ้างถึงโรงพยาบาลจุฬารัตน์ ซึ่งทางโรงพยาบาลได้ให้ข้อมูลถึงเรื่องดังกล่าวว่า เป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง สูตรน้ำผักดังกล่าวยังไม่มีหลักฐานที่ระบุแน่ชัดว่าสามารถต้านมะเร็งได้ อาหารในกลุ่มพืชผักสมุนไพรแม้จะมีคุณประโยชน์แต่การรับประทานอาหารในปริมาณที่มากเกินไป อาจส่งผลข้างเคียงต่อสุขภาพได้โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคมะเร็งที่อยู่ระหว่างการรักษา ควรอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ ดังนั้นขอให้ประชาชนอย่าหลงเชื่อข้อมูลดังกล่าว และขอความร่วมมือไม่ส่ง หรือแชร์ข้อมูลดังกล่าวต่อในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ และเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากโรงพยาบาลจุฬารัตน์สามารถติดตามได้ที่เว็บไซต์ www.chulabhornhospital.com หรือโทร. 02 5766000

บทสรุปของเรื่องนี้คือ : ไม่จริง ไม่ควรแชร์ต่อ

หน่วยงานที่ตรวจสอบ : โรงพยาบาลจุฬารัตน์

อ้างอิงข้อมูลจาก :: ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย : Anti-Fake News Center Thailand/กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ตัวอย่างที่ 2

ข่าวปลอม อย่าแชร์! **X** เตือนภัย กรุงเทพฯ จะจมอยู่ใต้น้ำในปี 2563

ตามที่มีข่าวปรากฏในสื่อต่างๆ เกี่ยวกับประเด็นเรื่อง เตือนภัย กรุงเทพฯ จะจมอยู่ใต้น้ำในปี 2563 ทางศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงโดย สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี พบว่าประเด็นดังกล่าวเป็นข้อมูลเท็จ

จากกรณีคลิปวิดีโอที่เผยแพร่ในสังคมออนไลน์เกี่ยวกับการให้สัมภาษณ์ของนักวิชาการเมื่อ ปี 2558 ซึ่งคลิปดังกล่าวถูกนำมาเผยแพร่อีกครั้ง โดยเนื้อหาระบุว่าในปี 2563 จะเกิดน้ำท่วมใหญ่เหมือนปี 2554 ที่ผ่านมา

คณะทำงานภายใต้กองอำนวยการน้ำแห่งชาติ (กอนช.) ได้มีการติดตามสภาพอากาศร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์คาดการณ์สภาพอากาศ แนวโน้มการก่อตัวของพายุอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วยกรมอุตุนิยมวิทยา และสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ พบว่าปัจจุบันยังไม่พบสัญญาณการเกิดฝนที่จะตกหนักตั้งแต่ต้นฤดูฝน

อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบปริมาณ น้ำในแหล่งเก็บกักน้ำในปี 2554 ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำเก็บกักกับต้นฤดูฝน มีปริมาณน้ำมากกว่า 50% แต่ปี 2563 น้อยกว่า 30% โดยเฉพาะ 4 เขื่อนหลักในกลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่ปัจจุบัน มีพื้นที่ว่างรองรับน้ำอยู่มากถึง 16,000 ล้าน ลบ.ม. ซึ่งหากมีฝนตกในลักษณะเดียวกับปี 2554 แหล่งน้ำต่าง ๆ จะสามารถเก็บกักปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาได้ ดังนั้นโอกาสเกิดเหตุการณ์น้ำท่วมแบบปี 2554 หรือเหตุบ่งชี้ที่จะก่อให้เกิดความรุนแรงน้ำท่วมจะเท่ากับปี 2554 นั้น “จึงไม่มีความเป็นไปได้แต่อย่างใด”

ดังนั้นขอให้ประชาชนอย่าหลงเชื่อข้อมูลดังกล่าวและขอความร่วมมือไม่ส่งหรือแชร์ข้อมูลดังกล่าวต่อในช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆและเพื่อให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารจากสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สามารถติดตามได้ที่เว็บไซต์ www.onwr.go.th หรือโทร. 02 5541800

บทสรุปของเรื่องนี้คือ : ไม่จริง ไม่ควรแชร์ต่อ ❌

หน่วยงานที่ตรวจสอบ : สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี

ข้อแนะนำในการสังเกต ข่าวปลอม (Fake News)

ในทุกวันนี้การเข้ามาของโซเชียลมีเดีย ทำให้การสร้าง โพสต์ แชร์ข้อมูลข่าวสารเป็นไปอย่างง่าย สะดวก และรวดเร็ว โดยผู้ใช้งานทั่วไปก็สามารถรายงานข่าว ทั้งในรูปแบบข้อความ รูปภาพ หรือคลิปวิดีโอ อย่างไรก็ตามนั้นทำให้ข่าวปลอมหรือข่าวลวง ถูกเผยแพร่อย่างมากมาย ซึ่งหากมีผู้หลงเชื่อจำนวนมากและแชร์ต่อ ๆ กันก็อาจทำให้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้าง ในการสังเกตว่าข่าวได้รับนั้นเป็นข่าวปลอมหรือไม่ ผู้ใช้อาจพิจารณาความน่าเชื่อถือของข่าวโดยอาศัยข้อแนะนำดังต่อไปนี้

1. พิจารณาความน่าเชื่อถือเว็บไซต์ที่เผยแพร่ข่าว หากพบเว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่มีเพียงไม่กี่หน้าเว็บไซต์ ไม่ระบุที่อยู่ติดต่อ ก็อาจจะเป็นไปได้ว่าเป็นเว็บไซต์ที่ถูกสร้างเพื่อเผยแพร่ข่าวปลอม

2. ตรวจสอบว่ามีเว็บไซต์หรือแหล่งข่าวอื่นที่เผยแพร่ข่าวเดียวกันหรือไม่ หากมีเพียงแหล่งข่าวเดียว ก็อาจเป็นไปได้ว่าเป็นข่าวที่ไม่น่าเชื่อถือ

3. บ่อยครั้งที่ข่าวปลอมมักจะใส่ภาพจากข่าวเก่า ที่ไม่เกี่ยวข้องเพื่อทำให้ดูน่าเชื่อถือ ผู้ใช้อาจพิจารณาใช้งานบริการค้นหาเว็บไซต์จากรูปภาพของ TinEye หรือ Google Reverse Image Search (คลิปลาสิตการใช้งาน thcert.co/2NwdBa) เพื่อค้นหาว่ารูปดังกล่าวปรากฏอยู่ในข่าวเก่าหรือไม่

4. ตรวจสอบโดยการนำชื่อข่าว หรือเนื้อความในข่าวมาค้นหาใน Google ซึ่งจากผลลัพธ์การค้นหา ผู้ใช้อาจพบเว็บไซต์แจ้งเตือนว่าข่าวดังกล่าวเป็นข่าวปลอม หรือดูวันที่เผยแพร่ข่าว อาจพบว่าข่าวดังกล่าวเป็นข่าวจริง แต่ถูกเผยแพร่เมื่อในอดีต

5. ผู้ใช้อาจพิจารณาขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาโดยการสอบถามบนเว็บไซต์หรือติดต่อสำนักข่าวที่น่าเชื่อถือให้ช่วยตรวจสอบ

ปัจจุบัน โฆษณามีเดียหลายรายได้มีช่องทางให้ผู้ใช้งานตรวจสอบและแจ้งหากพบข่าวปลอม (วิธีการแจ้งข่าวปลอม thcert.co/STACML) <https://www.antifakenewscenter.com/> ของกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และดิจิทัลนอกจากนี้หากผู้ใช้พบข่าวบนโซเชียลมีเดีย และพิจารณาแล้วเห็นว่าน่าจะเป็นข่าวปลอมแต่ยังไม่แน่ใจ ทางที่ดีที่สุดเพื่อป้องกันความผิดพลาดควรหลีกเลี่ยงการแชร์เพื่อลดผลกระทบความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น

อ้างอิงข้อมูลจาก :: ส่งเสริมการใช้อินเทอร์เน็ตอย่างสร้างสรรค์และปลอดภัย (ETDATHAILAND)

แนะนำการศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย

"ศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย" กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือสังคมให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องต่อสังคม รู้สู้ภัยเกี่ยวกับไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) จากสถานการณ์เชื้อไวรัส COVID-19 ที่กำลังเกิดขึ้นอยู่ขณะนี้ และเป็นประเด็นที่ประชาชนกำลังให้ความสนใจจำนวนมาก เนื่องด้วยสถานการณ์เช่นนี้ นอกจากการแพร่ระบาดของไวรัสแล้ว ก็ยังมีข่าวปลอมจากหลากหลายช่องทางที่ได้เผยแพร่ออกมาในสื่อออนไลน์ สร้างความตื่นตระหนกความเข้าใจผิดแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก

ทางศูนย์ต่อต้านข่าวปลอม ประเทศไทย จึงได้มีการเพิ่มช่องทางติดตามข่าวสาร และเช็คประเด็นสำคัญ เกี่ยวกับ “COVID-19” เพื่อช่วยให้ประชาชนตรวจสอบข้อเท็จจริงของข่าวที่เกี่ยวข้องได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยช่องทางสื่อสารหลักของศูนย์ฯ แบ่งออกเป็น 4 ช่องทางในการติดตามข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้แก่

1. ช่องทางเว็บไซต์ คลิก : <https://www.antifakenewscenter.com/>
2. ช่องทางบัญชีไลน์ทางการ คลิก : <http://nav.cx/uyKYnsG> หรือค้นหาโดยพิมพ์ @antifakenewscenter (ต้องมี @) ในช่องของการเพิ่มเพื่อน
3. ช่องทางเฟซบุ๊ก คลิก : <https://www.facebook.com/AntiFakeNewsCenter> หรือค้นหาโดยพิมพ์ Anti-Fake News Center Thailand ในช่อง Search ของช่องทางเฟซบุ๊ก
4. ช่องทางทวิตเตอร์ คลิก : <https://twitter.com/AFNCThailand> หรือค้นหาโดยพิมพ์ @AFNCThailand ในช่อง Search ของช่องทางทวิตเตอร์

เท่านี้ก็ทำให้ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารได้อย่างอัปเดตต่อเนื่องหรือหากท่านต้องการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยเหลือสังคม โดยสามารถแจ้งเบาะแสข่าวปลอมให้ทางศูนย์ฯ เพื่อดำเนินการตรวจสอบหาข้อเท็จจริงของเรื่องนั้นได้ ด้วยการส่งข้อมูลเบาะแสมายัง 4 ช่องทางหลักของศูนย์ต่อต้านข่าวปลอมได้ตลอด